

คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในการเทศนาธรรมของพุทธทาสภิกขุ*
English Transliterated Words Appeared in Sermons Delivered
by Buddhadasa Bhikkhu

สิริมา เชียงเช่าวไว

Sirima Chiengchaovai

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Faculty of Humanities, Chiang Mai University, Thailand.

Corresponding Author's Email: sirimama@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาวงคำศัพท์ของคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในการเทศนาธรรมของพุทธทาสภิกขุ และ 2. ศึกษาวิธีการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในการเทศนาธรรมของพุทธทาสภิกขุ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ รวบรวมข้อมูลจากธรรมเทศนาของพุทธทาสภิกขุที่ได้รับการถ่ายทอดเป็นหนังสือแล้ว จำนวน 10 เรื่อง โดยใช้แนวคิดเรื่องการสัมผัสภาษาในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า 1. วงศัพท์ของคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ปรากฏวงศัพท์ทั้งสิ้น 4 วงศัพท์ ได้แก่ ศัพท์เฉพาะสาขาวิชา ศัพท์ที่เกี่ยวกับเครื่องใช้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่ ศัพท์เฉพาะที่ใช้เรียกสถานที่และสิ่งของ และศัพท์ทั่วไป 2. วิธีการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษพบ 2 ลักษณะ คือ การใช้คำทับศัพท์อย่างเดียว และการใช้คำทับศัพท์ประกอบคำอธิบายภาษาไทย ซึ่งการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในการเทศนาของพุทธทาสภิกขุนี้เป็นไปเพื่อให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจเนื้อหาธรรมะที่เทศนาได้อย่างชัดเจนและละเอียดลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ; เทศนาธรรม; พุทธทาสภิกขุ

Abstract

The research article aimed at the following objectives: 1) to investigate English transliterated words appeared in sermons delivered by Buddhadasa Bhikkhu in terms of vocabulary bank; and 2) to examine the methods of English transliteration. The qualitative data were collected from Buddhadasa Bhikkhu's sermons appeared in ten books, and they were analyzed through language contact concept.

The findings revealed that 1) Vocabulary bank were categorized into four namely, specific words relevant to the subject, words related to appliances from modern technology, specific words for places and things, and general words; and 2) The results showed two methods of English transliteration namely, the use of only English transliterated words and the use of English transliteration with explanation in Thai language. It indicated that the use of English transliteration of Buddhadasa Bhikkhu aimed at letting audience comprehend the essence of Dharma precisely and deeply.

*Received July 27, 2023; Revised November 16, 2023; Accepted November 20, 2023

Keywords: English Transliterated Words; Sermon; Buddhadasa Bhikkhu

บทนำ

ภาษาเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้สื่อสารกัน สังคมมนุษย์เป็นสังคมที่ไม่หยุดนิ่งเพราะมนุษย์เป็นสัตว์ที่มีสมอง มีสติปัญญา สามารถที่จะคิด สร้างสรรค์ พัฒนาเปลี่ยนแปลงชีวิตและความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นอยู่เสมอ ภาษาซึ่งเป็นกลไกสำคัญของสังคมมนุษย์จึงอาจเปลี่ยนแปลงควบคู่กันไปกับสังคมมนุษย์ คำและประโยคในทุกภาษาอาจจะเปลี่ยนแปลง เพิ่มขึ้น หรือหายไปพร้อมกับความเจริญและความเสื่อมของสังคมมนุษย์ภาษามักจะเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุคแต่ละสมัย โดยอาจเกิดจากปัจจัยภายในตัวภาษาและปัจจัยภายนอกภาษา คือ อิทธิพลของภาษาอื่น (Naksakul, 2011) โดยภาษาไทยในสังคมไทยได้สัมผัสกับภาษาอื่นมาเป็นเวลานานแล้ว เนื่องจากสังคมไทยมีผู้รู้พูดหลายภาษาสลับกันหรือปนกันมาเป็นเวลานาน และผลของการสัมผัสภาษาอาจปรากฏในรูปของ “การยืม” โดยอาจยืมลักษณะต่างๆ จากอีกภาษาหนึ่ง จนทำให้ตนเองเปลี่ยนไปจากเดิม (Prasitharathsint, 2005)

การยืมภาษา (Linguistic Borrowing) หมายถึง ปรากฏการณ์ที่ภาษาหนึ่งยืมตัวอักษร เสียง ความหมาย หน่วยคำ คำ สำนวน กฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ โครงสร้างประโยค วจนลีลา ฯลฯ จากภาษาอื่นมาใช้ โดยทั่วไปเมื่อกล่าวถึงการยืมภาษามักมุ่งประเด็นไปที่การยืมคำเป็นหลักเพราะคำเป็นสิ่งที่ภาษาหนึ่งรับจากอีกภาษาหนึ่งไปใช้ได้ง่ายที่สุดและเกิดการยืมมากที่สุด (Changkwan-yuen et al. 2006) ปรากฏการณ์การยืมภาษาอื่นในภาษาไทยนี้เกิดจากประเทศไทยติดต่อกับชนชาติต่างๆ ที่เข้ามาค้าขายหรือมีสัมพันธทางการทูต ดังจะเห็นได้จากในภาษาไทยมีคำยืมจากภาษาเขมร จีน ชาว มลายู ญวน ญี่ปุ่น บาลี สันสกฤต ละติน ฝรั่งเศส อังกฤษ ฯลฯ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษซึ่งถือได้ว่าเป็นภาษาสากลที่ทุกประเทศทั่วโลกยอมรับและให้ความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะที่เป็นภาษากลางในการสื่อสาร หลักฐานที่ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรที่แสดงถึงการยืมภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทยในช่วงต้น คือ สนธิสัญญาทางการค้าระหว่างอังกฤษกับไทยเมื่อปี พ.ศ. 2369 และในเอกสารสิ่งพิมพ์อื่นๆ ตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นต้นมา แม้ว่าประเทศไทยจะมีการติดต่อกับชนชาติอังกฤษมาตั้งแต่สมัยพระรามาธิบดีที่ 2 แห่งกรุงศรีอยุธยา แต่ยังไม่พบหลักฐานที่แสดงให้เห็นแน่ชัดว่าคนไทยรับคำภาษาอังกฤษคำใดมาใช้อย่างไรบ้าง ต่อมาเมื่อมีแท่นพิมพ์และตัวพิมพ์ภาษาไทยในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทำให้มีหลักฐานที่บันทึกคำยืมภาษาอังกฤษทั้งในสนธิสัญญาทางพระราชไมตรีและในเอกสารสิ่งพิมพ์อื่นๆ หลังจากสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว คนไทยมีความรู้ภาษาอังกฤษมากขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้ในภาษาไทยปรากฏยืมคำภาษาอังกฤษมากขึ้นตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจนถึงปัจจุบัน โดยมีลักษณะใกล้เคียงกับรูปคำเดิมในภาษาอังกฤษ ทั้งวิธีการถ่ายเสียงพยัญชนะ สระ และการกำหนดเสียงวรรณยุกต์ พบว่าทั้งวงศัพท์และจำนวนคำขยายขึ้นอย่างมาก (Udomwong, 1981)

วิธีการยืมคำภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทยพบว่ามี 3 วิธี (Kullawanich, 1992) ได้แก่ 1) การแปลศัพท์ คือ การยืมคำที่ไม่เคยรู้จักหรือไม่เคยมีใช้ในภาษาไทยหรือการกล่าวถึงความคิดหรือนามธรรมซึ่งไม่ใช่ความคิดหรือนามธรรมที่เคยมีมาก่อนการยืมคำ ซึ่งจะต้องแปลเป็นคำภาษาไทยให้มีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษ เช่น Tea Spoon มีความหมายว่า “ช้อนชา” Table Spoon มีความหมายว่า “ช้อนโต๊ะ” ฯลฯ 2) การบัญญัติศัพท์ คือ การรับเอาเฉพาะความคิดเกี่ยวกับเรื่องนั้นมาสร้างคำขึ้นใหม่ มักใช้ในคำศัพท์ทางวิชาการ ซึ่งบัญญัติศัพท์ขึ้นโดยนักวิชาการสาขาต่างๆ หน่วยงานราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบ คือ ราชบัณฑิตยสถาน เช่น Globalization มีความหมายว่า โลกาภิวัตน์ และวิธีสุดท้ายคือ 3) การทับศัพท์ คือ การยืมจากภาษาหนึ่ง มาใช้ในอีกภาษาหนึ่งโดยการถ่ายเสียงและถอดอักษร วิธีการนี้ทำได้ง่ายและปรากฏ

เด่นชัดที่สุดว่าเป็นคำยืมจากภาษาอังกฤษ เช่น กราฟ (Graph) คลินิก (Clinic) ฯลฯ และเมื่อพิจารณาถึงสาเหตุที่ในภาษาไทยใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ อาจมีสาเหตุหลายประการ (Bundhuwong, 2017) ดังนี้

- 1) ผู้ใช้ภาษาออกเสียงได้สะดวก หมายถึง การออกเสียงตามแบบคนไทย กล่าวคือ หากเป็นคำศัพท์ภาษาอังกฤษหนึ่งพยางค์ คนไทยสามารถเปล่งเสียงคำนั้นได้ทันทีโดยไม่ต้องปรับเปลี่ยน หรือถ้าเป็นคำสองพยางค์ขึ้นไป ผู้ใช้ภาษาสามารถลงเสียงพยางค์หนักเบาพยางค์ใดก็ได้ หรือไม่ลงความหนักเบาของพยางค์ก็ได้หรือจะออกเสียงวรรณยุกต์หรือไม่ก็ได้ และถือว่าอยู่ในหลักประหยัดการออกเสียงคือ สั้น กะทัดรัด และได้ใจความ เพราะบริบทในการสื่อสารทำให้เข้าใจได้ตรงกัน
- 2) ผู้ใช้ภาษาไม่ทราบว่าคำภาษาอังกฤษคำนั้นใช้คำภาษาไทยแทนอย่างไร จึงเลือกใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ
- 3) ผู้ใช้ภาษารู้จักคำภาษาไทยที่ใช้แทนแต่ไม่ใช้ เพราะคำภาษาอังกฤษจำง่ายกว่าและเคยใช้คำศัพท์นี้มาตั้งแต่แรกและจดจำไว้ หากมีการเปลี่ยนมาใช้เป็นภาษาไทยอาจจะต้องใช้เวลา หรืออาจเป็นเพราะเห็นว่าการใช้ภาษาโดยการปนภาษาอังกฤษเข้ามาในประโยคสนทนาทำให้เท่กว่าใช้ภาษาไทยเพียงภาษาเดียว และ
- 4) อาจเป็นเพราะคำยืมนั้น เป็นคำศัพท์เฉพาะเจาะจงในสายงานวิชาชีพนั้น

ดังที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษเข้ามามีบทบาทในภาษาไทยเป็นระยะเวลายาวนานแล้วและเพิ่มจำนวนมากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคนไทยบางพวกมีค่านิยมว่าการใช้คำภาษาอังกฤษปนกับภาษาไทยเป็นการแสดงว่าตนเป็นผู้มีการศึกษาหรืออยู่ในวงสังคมชั้นสูง ทำนองเดียวกับคนไทยสมัยก่อนมีค่านิยมเช่นนี้กับภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต และภาษาเขมร ในปัจจุบันนี้จึงพบวงศัพท์คำยืมภาษาอังกฤษกระจายอยู่ทั่วไปในภาษาไทย (Changkwan-yuen et al. 2006) เมื่อพิจารณาการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในภาษาไทยปัจจุบันพบว่ามีอยู่ในเกือบทุกวงการ ไม่ว่าจะเป็นการเมืองการปกครอง การสาธารณสุข ธุรกิจ การศึกษา การสื่อสารมวลชน ฯลฯ และมีการศึกษาคำทับศัพท์ในวงการต่างๆ เช่น การวิเคราะห์ลักษณะการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในนิตยสารบันเทิงไทย (Raksa, 2015) การทับศัพท์ภาษาอังกฤษในวรรณกรรมสำหรับเด็กเยาวชนรางวัลซีไรต์ (Chesamoche et al. 2018) การยืมศัพท์ในบทความเรื่อง Lexical Borrowing in English Language Tourism Magazines in Southern Thailand: Linguistic Features of Thai English Words and Users' Perspectives (Bennui, 2019) คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่ปรากฏในนิตยสาร Vogue Thailand (Thongsakul, 2019) ฯลฯ ผลการศึกษาล้วนแสดงให้เห็นว่ามีการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในภาษาไทยอย่างกว้างขวางและแพร่หลายมากขึ้น

ส่วนตัวผู้วิจัยนั้น สนใจในด้านพุทธศาสนาและเห็นว่าในวงการพุทธศาสนาปรากฏการใช้คำยืมจากภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตเป็นจำนวนมาก ดังนั้น จึงต้องการศึกษาว่า ในวงการพุทธศาสนาจะมีการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษเช่นเดียวกับวงการอื่นหรือไม่ อย่างไร โดยผู้วิจัยเลือกศึกษาการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในการเทศนาธรรมของพุทธทาสภิกขุ (พุทธทาส อินทปัญโญ) ทั้งนี้เนื่องจากพุทธทาสภิกขุเป็นพระภิกษุรูปสำคัญที่อุทิศกำลังกายใจทั้งชีวิตเพื่อชี้แนะแนวทางการใช้ชีวิตและการดับทุกข์ให้แก่เพื่อนมนุษย์ สานต่อพระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้รุ่งเรืองและคงอยู่สืบไป ดังจะเห็นได้จากการที่พุทธทาสภิกขุประกาศใช้นาม “พุทธทาส” โดยไม่เปลี่ยนไปตามสมณศักดิ์ เพื่อให้บุคคลทั่วไปและชาวต่างประเทศเรียกขานได้โดยง่าย (Dhammapramote, 2006) และเพื่อประกาศอุดมคติสูงสุดในชีวิต นั่นคือ อุทิศตนเป็นทาสของพระพุทธศาสนา ต่อมาในปี พ.ศ. 2548 องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติยูเนสโก (UNESCO) ได้ประกาศมอบรางวัล “บุคคลสำคัญของโลก” ประจำปี พ.ศ. 2548-2549 เพื่อยกย่องคุณความดีที่พุทธทาสภิกขุได้ปฏิบัติต่อประชาคมโลกให้ประจักษ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวงคำศัพท์ของคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในการเทศนาธรรมของพุทธทาสภิกขุ
2. เพื่อศึกษาวิธีการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในการเทศนาธรรมของพุทธทาสภิกขุ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการวิจัยเอกสาร วิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Research) มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1.1 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเรื่องการยืมภาษา เช่น Kullawanich (1992) Prasitharathsint (2005) Changkwan-yuen et al. (2006) Naksakul (2011)

1.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคำทับศัพท์ เช่น Raksa (2015), Chesamoche et al. (2018), Bennui (2019), Thongsakul (2019)

1.3 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับผลงานของพุทธทาสภิกขุ เช่น Watcharaporn (1978), Buddhadasa Bhikkhu (2001), Dhammapramote (2006)

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากการเทศนาธรรมของพุทธทาสภิกขุที่ได้รับการถ่ายทอดเป็นหนังสือแล้ว จำนวน 10 เรื่อง ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก

ตารางที่ 1 คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในการเทศนาธรรมของพุทธทาสภิกขุ

เรื่องที่	เรื่อง	วันที่เทศนา
1	ภาษาคน - ภาษาธรรม	8 ตุลาคม 2509
2	ชาตินี้ ชาติหน้า เรื่องผีๆ ต่างๆ	24 เมษายน 2510
3	ยิ่งฉลาด ยิ่งทุกข์	16 กุมภาพันธ์ 2512
4	ประมวลปรมัตถธรรมที่คนธรรมดาควรทราบ	4 กุมภาพันธ์ 2522
5	ธรรม พรปีใหม่	29 ธันวาคม 2522
6	ชีวิตคู่	16 มีนาคม 2523
7	ชีวิตที่ต้องรู้จัก	21 มีนาคม 2523
8	ธรรมะเป็นคู่ชีวิต	23 มกราคม 2528
9	สวรรค์ในหน้าที่การงาน	4 มิถุนายน 2532
10	ชีวิตนี้มีค่า	15 สิงหาคม 2533
รวมทั้งสิ้น 10 เรื่อง		

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แนวคิดเรื่องการสัมผัสภาษา Prasitharathsint (2005) ตรวจสอบความหมายของคำศัพท์จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (The Royal Institute, 2013) โดยจะจัดหมวดหมู่ของคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษและพิจารณาวิธีการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษนั้น

อนึ่ง ในตัวอย่างประกอบการอธิบาย ผู้วิจัยจะคัดลอกตัวอย่างคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษแบบดั้งเดิมตามที่ปรากฏในต้นฉบับ มิได้ปรับแก้ทั้งคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่เขียนโดยใช้ตัวอักษรภาษาอังกฤษและเขียนโดยใช้ตัวอักษรภาษาไทยในข้อความเดียวกัน ดังนี้

ภาษาชีววิทยา ก็ว่าความสอดคล้องได้ของ nucleus ของ **cell เซลล์** หนึ่ง ...

(Buddhadasa Bhikkhu, 1986)

หากต้นฉบับใช้ตัวสะกดผิด เช่น คำว่า “Oxygen” ต้องเขียนเป็นภาษาไทยว่า “ออกซิเจน” แต่ต้นฉบับพิมพ์เป็น “ออกซิเอน” ผู้วิจัยจะใช้เช่นเดียวกับที่ปรากฏในต้นฉบับ ต้องการแต่เรื่องสิ่งแวดล้อมให้ถูกต้อง ให้มี**ออกซิเอน**พอ ไม่มีตาย ...

(Buddhadasa Bhikkhu, 1991)

ขั้นตอนที่ 4 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยยกตัวอย่างประกอบการอธิบายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้ง 2 ข้อ ได้แก่ 1. ด้านวงคำศัพท์ของคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ 2. ด้านวิธีการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ และอภิปรายผลการศึกษา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการศึกษาวงศัพท์คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษพบว่า มีทั้งสิ้น 4 วงศัพท์ ได้แก่ 1) ศัพท์เฉพาะสาขาวิชา 2) ศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องใช้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่ 3) ศัพท์เฉพาะที่ใช้เรียกสถานที่และสิ่งของ และ 4) ศัพท์ทั่วไป มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ศัพท์เฉพาะสาขาวิชา

1.1.1 ศัพท์ที่เป็นชื่อของสาขาวิชา

คำศัพท์ที่เป็นชื่อสาขาวิชา หมายถึง ชื่อแขนงวิชาต่างๆ พบชื่อสาขาวิชา ได้แก่ ฟิสิกส์ (Physics) ปรัชญา (Philosophy) ศิลปะ (Art) ตรรกศาสตร์ (Logic) ปุราณวิทยา (Mythology) ดังข้อความต่อไปนี้

(1) นอกเหนือที่วิชา physics จะเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยได้ อย่างนี้เรียกว่า meta-physics

(Buddhadasa Bhikkhu, 1986)

(2) ใช้คำว่า ปรัชญา หมายถึงสิ่งที่เรียกว่า Philosophy

(Buddhadasa Bhikkhu, 1985)

(3) แล้วคำว่าศิลปะแห่งการดำรงชีวิตนี้ เขาก็ยิ่งใช้กันมาก เพราะว่าคนพวกนี้ชอบคำว่า ศิลปะ หรือ Art ในเมืองไทยเรายังไม่ค่อยมี

(Buddhadasa Bhikkhu, 1987)

(4) ตรงนี้บางคนอาจจะค้านว่ามันผิด แล้วผิดหลัก Logic ทำไมความอยากจึงเกิดก่อน

(Buddhadasa Bhikkhu, 1987)

(5) คัมภีร์ไบเบิลเขาเขียนไว้ในรูปของนิยาย ในรูป Mythology

(Buddhadasa Bhikkhu, 1991)

1.1.2 ศัพท์เฉพาะที่ใช้ในสาขาวิชา

1.1.2.1 วิทยาศาสตร์

คำศัพท์เฉพาะสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ (Science) เช่น เซลล์ นิวเคลียส อมิบา ฯลฯ มักจะไม่มีศัพท์บัญญัติภาษาไทย ดังนั้นพุทธทาสภิกขุจึงใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในการเทศนา ดังข้อความต่อไปนี้

(6) ต้องรู้กันเสียก่อนว่าชีวิตนี้มันหมายถึงอะไร พุคในทางวิทยาศาสตร์ พุคกันอย่างไม่มีสาระอะไร เมื่อ protoplast ในเซลล์หนึ่งๆ มันยังสต่ออยู่ มันยังไม่เนา มันยังไม่แห้ง มันยังมีความสต่ออยู่ protoplast ในเซลล์หนึ่งๆ ก็มีชีวิต นั่นแหละคือชีวิต...

(Buddhadasa Bhikkhu, 1990)

(7) ภาษาที่ละเอียดที่สุด เช่น ภาษาชีววิทยา ก็ว่าความสดอยู่ได้ของ nucleus ของ cell เซลล์หนึ่ง

(Buddhadasa Bhikkhu, 1986)

(8) เป็นเรื่องวัตถุชีวิตตั้งต้นในน้ำ จนกระทั่งเป็นสัตว์ชนิดปลาขึ้นมา เรียกว่าเป็นสัตว์สมบูรณ์แบบ เมื่อยังเป็นเซลล์ เป็นออมิบา อะไรทำนองนั้น เรียกว่ายังไม่สมบูรณ์แบบ ไม่มีกระดูกสันหลัง ...

(Buddhadasa Bhikkhu, 1991)

(9) ตั้งแต่วันที่หนึ่งก่อนสิ่งใดหมด เมื่อนั้นดวงอาทิตย์ดวงจันทร์ในสากลจักรวาลยังไม่มี ยังไม่มี system ไหนทั้งหมด solar system nebula ไหนก็ยังมี

(Buddhadasa Bhikkhu, 1991)

(10) ลักษณะของมันก็คล้ายๆ กับสิ่งที่เราเรียนกันในวิชาวิทยาศาสตร์ว่า อีเธอร์ (ether) อีเธอร์ ซึ่งมีอยู่เต็มไปทั้งโลก เป็นเครื่องรองรับโลก ...

(Buddhadasa Bhikkhu, 1989)

จากการศึกษาพบว่า พุทธทาสภิกขุใช้คำศัพท์เฉพาะสาขาวิชาวิทยาศาสตร์นี้เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้องการอธิบายเรื่องกำเนิดของสิ่งมีชีวิตและเรื่องสภาพชีวิตของมนุษย์ซึ่งแสดงให้เห็นประจักษ์ได้ว่าพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มีความเป็นวิทยาศาสตร์ มีระบบแบบแผน สามารถอธิบายความเป็นมาได้อย่างเป็นเหตุผล

1.1.2.2 จริยศาสตร์

คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษทางด้านจริยศาสตร์ (Ethics) ที่พบในการเทศนาธรรมของพุทธทาสภิกขุ ดังข้อความต่อไปนี้

(11) จริยธรรมสากลซึ่งมิใช่ศาสนาไหน ไม่เกี่ยวกับศาสนาไหนเป็นจริยธรรมสากล ยุติกันไว้ เป็นแบบฉบับที่เรียกว่า Philosophy of morality; ethics ที่เรียก ethics นี้มันก็มาถึงที่ว่า มีความสงบสุข เพราะไม่มีความทุกข์

(Buddhadasa Bhikkhu, 1990)

(12) ความดีสูงสุดทางจริยธรรม ทางจริยธรรมสากล ไปดูใน Encyclopedia อย่าง Britannica นี้ก็ได้ ในเรื่องนี้เขาอธิบายไว้ละเอียด ไปดูในบทที่ว่า Philosophy of morality นั้น เรียกเป็นภาษากลาง ทั่วโลกว่า Summum Bonum

(Buddhadasa Bhikkhu, 1990)

1.1.2.3 ปรัชญา

คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษทางด้านปรัชญา (Philosophy) ที่พบในการเทศนาธรรมของพุทธทาสภิกขุ ดังข้อความต่อไปนี้

(13) ทำไมจึงทนอยู่ไม่ได้ เพราะว่าปัญหาทั้งหลายนั้นมันรบกวน มันเป็นเรื่องหนักอกหนักใจ รบกวนด้วยการทำความหนักอกหนักใจ เขาก็มีคำพูดกันมาอีกคำหนึ่งว่า Burden of life ของหนักของชีวิต มันก็คือปัญหาของชีวิต เพราะมันเป็นของหนักกดทับแก่ชีวิต

(Buddhadasa Bhikkhu, 1987)

(14) ไม่ใช่เพื่อตัวกู ถ้าเพื่อตัวกูมันจะเป็นบวกเป็นลบ แล้วก็สามารถที่จะมีความรักสากล ไปใช้คำว่าความรักสากล นำเอ็นดู universal love ความรักสากล คือรักทั้งหมด

(Buddhadasa Bhikkhu, 1990)

1.1.2.4 รัฐศาสตร์

คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษทางด้านรัฐศาสตร์ (Political Science) ที่พบในการเทศนาธรรมของพุทธทาสภิกขุ ดังข้อความต่อไปนี้

(15) ธรรมชาติสร้างให้มาอยู่ร่วมกันเป็นหมู่ๆ เป็นพวกๆ ต้องเห็นแก่พวก ต้องทำงานเพื่อพวกมนุษย ไม่ใช้เพื่อตัวคนเดียว แต่แล้วก็ต้องทำให้ถูกต้องตามหลักธรรมะ เลยต้องใช้คำว่า ธัมมิกสังคมนิยม ไม่ใช่ คอมมิวนิสต์ มีแต่จะล้าง เลิกล้าง คอมมิวนิสต์ ซึ่งเป็นสังคมนิยมของผู้อาชญาตมาตราัย เรียกว่า “ธัมมิกสังคมนิยม” พุดไปแล้วก็มีผู้แปลเป็นภาษาอังกฤษ เรียกว่า Dhammic Socialism สนใจก็ลองไปหาอ่านดู

(Buddhadasa Bhikkhu, 2001)

(16) จิตใจนี้เป็นของประหลาด ถ้าอบรมถูกวิธีแล้ว มันกระโดดยาวๆ กระโดดยิ่งไกลกว่าพวก คอมมิวนิสต์ เสียอีก แล้วมันก็ไปสู่นอกโลกได้ เรียกว่าเป็นโลกุตตระ

(Buddhadasa Bhikkhu, 1987)

1.1.2.5 นิเทศศาสตร์

คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษทางด้านนิเทศศาสตร์ (Communication Art) ที่พบในการเทศนาธรรมของพุทธทาสภิกขุ ดังข้อความต่อไปนี้

(17) มนุษย์มันเริ่มวิ่งในทางวิญญาน มีวิวัฒนาการทางวิญญานมันมีลักษณะเหมือนวิ่งจนกระทั่งเรามีเครื่องมือ มี mass medium ต่างๆ มีเครื่องพิมพ์ มีวิทยุ มีอะไรต่างๆ มีเครื่องพิมพ์ มีวิทยุ

(Buddhadasa Bhikkhu, 1991)

(18) ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เป็นสื่อสำหรับให้รู้สึกได้ จึงเรียกมันว่า สื่อ หรือ อายตนะ อายตนะแปลว่า ที่ติดต่อกัน ที่ติดต่อกันเหมือนมี เดียม (medium) อย่างนี้ข้างในคือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เพราะมันรู้สึกต่อข้างนอกได้ ข้างนอกจึงมี ถ้าข้างในไม่รู้สึกอะไรได้ ข้างนอกก็เท่ากับไม่มี

(Buddhadasa Bhikkhu, 1989)

1.1.2.6 จิตวิทยา

คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษทางด้านจิตวิทยา (Psychology) ที่พบในการเทศนาธรรมของพุทธทาสภิกขุ ดังข้อความต่อไปนี้

(19) ทุกๆ คู่ของความเป็นบวกและความเป็นลบ ไม่ครอบงำจิตใจของเรา เดียวกันในภาษาจิตวิทยาเขาก็รู้จักกัน เขาก็เรียกว่า pair of opposite คู่ตรงกันข้าม

(Buddhadasa Bhikkhu, 1990)

1.2 ศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องใช้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่

คำศัพท์เกี่ยวกับเครื่องใช้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่ หมายถึง ศัพท์ที่เป็นชื่อเรียกสิ่งของ อุปกรณ์ เครื่องใช้ พาหนะ สิ่งประดิษฐ์ที่มาจากการคิดค้นทดลองทางเทคโนโลยีวิทยาการสมัยใหม่ รวมถึงคำที่เกี่ยวข้องกับวิทยาการสมัยใหม่แขนงต่างๆ ดังข้อความต่อไปนี้

(20) ไฟฟ้าอย่างนี้ ถ้าตามทางธรรมะถือว่า เป็นรูปธาตุ มันจะเป็นนามธาตุไม่ได้ แต่เราไม่รู้จักไฟฟ้า เราจับตัวไฟฟ้าไม่ได้ คล้ายๆ กับว่ามันเป็นนาม แล้วมันก็มีร่างกาย เช่น หม้อ แบตเตอรี่ บ้าง ขดลวดบ้าง ...

(Buddhadasa Bhikkhu, 1989)

(21) มันทำ เครื่องมิเตอร์ อาศัย อิเล็กทรอนิกส์ ทันสมัยที่สุดนั้น วัดความรู้สึกของต้นไม้ วัดความรัก ความโกรธกลัวอะไรของต้นไม้ได้โดยเข็มวัด

(Buddhadasa Bhikkhu, 1987)

(22) เด็กๆ ก็จะไม่โห่ เขาว่าเขาจะไปดูสไลด์กันต่อไปอีก

(Buddhadasa Bhikkhu, 1988)

(23) เป็นเครื่องที่รวม 2,000 เครื่องแล้วกระมัง เฮลิคอปเตอร์อย่างเดียว

(Buddhadasa Bhikkhu, 1991)

1.3 ศัพท์เฉพาะที่ใช้เรียกสถานที่และสิ่งของ

คำศัพท์เฉพาะเรียกสถานที่และสิ่งของ หมายถึง วิสามานยนามหรือค่านามเฉพาะเจาะจง เป็นชื่อเรียกเฉพาะของสิ่งของและสถานที่ต่างๆ ดังข้อความต่อไปนี้

(24) ได้ยินมาว่า สำนักศึกษาชั้นเลิศของโลก เช่น ยุค Cambridge, Oxford เกิดขึ้นมานั้นนะ เขาให้เกียรติความเป็นนักกีฬามากกว่านักเรียนที่เก่งทางการศึกษา เพราะว่าถ้ามันเป็นนักกีฬาจริง มันมีศีลธรรม

(Buddhadasa Bhikkhu, 1990)

(25) ความดีสูงสุดทางจริยธรรม ทางจริยธรรมสากล ไปดูใน Encyclopedia อย่าง Britannica นี้ก็ได้ในเรื่องนี้เขาอธิบายไว้ละเอียด

(Buddhadasa Bhikkhu, 1990)

(26) มนุษย์เป็นคนสูงสุดในประวัติศาสตร์ฝ่ายอินเดียนเอเซีย

(Buddhadasa Bhikkhu, 1987)

(27) เขาไม่เข้าใจเรื่องนี้ในไบเบิลด้วยซ้ำไป นี่พวกพุทธเราก็เท่าๆ กัน ไม่เข้าใจเรื่องสุญญา เรื่องอนัตตา... และก็ตีความไม่ถูก แม้แต่ในคัมภีร์เยเนซิสในหน้าแรก ว่าหมายความว่าอะไร

(Buddhadasa Bhikkhu, 1991)

1.4 ศัพท์ทั่วไป

ศัพท์ทั่วไป หมายถึง คำศัพท์ที่ไม่เฉพาะเจาะจงว่าจะต้องใช้ในสาขาวิชาใด สาขาวิชาหนึ่งใช้ในการบรรยายสิ่งของ เหตุการณ์ และกริยาอาการต่างๆ พบทั้งที่เป็นค่านาม คำกริยา และคำคุณศัพท์ ดังนี้

ค่านาม เช่น Qualification, Stableness, Coldness, Activeness, Material, Quality

คำกริยา เช่น Excite, Progress, Classify, Regard, Develop, Discriminate, Impress

คำคุณศัพท์ เช่น Positive, Negative, Pure, Good

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการศึกษาวิธีการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษพบว่า มี 2 ลักษณะ คือ การใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษอย่างเดียว และการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษประกอบคำอธิบายภาษาไทย ดังนี้

2.1 การใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษอย่างเดียว

การทับศัพท์เป็นการถ่ายเสียงคำภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยโดยไม่ต้องมีคำแปล เพราะคนในสังคมไทยส่วนใหญ่ใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษเหล่านี้อย่างแพร่หลาย และเป็นที่ยอมรับกันเป็นอย่างดี พุทธทาสภิกขุจึงใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษเพียงอย่างเดียวในการอธิบายความธรรมะ ดังข้อความต่อไปนี้

(28) มนุษย์อีกคนมันก็คิดว่า เราก็ไปเอามากินหลายวันดีกว่า พอเอามากินหลายวันดีกว่าทุกคน มันก็หมด มันเกิดไม่ทัน แล้วมนุษย์มันก็มีมากขึ้น ก็เลสที่เรียกว่า ความมีอะไรเป็นของเรา มันก็เริ่มมีขึ้น เริ่มมีการสต็อค สัตว์ก็เอามาเลี้ยง มาเป็นของเลี้ยง มาผสมพันธุ์ มันก็เริ่มมีความคิดในทางตัวกู - ของกู รุนแรงขึ้น

(Buddhadasa Bhikkhu, 1991)

(29) แล้วมันก็อาศัยที่ตั้งของมัน คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ อากาศ นี้ เป็นออฟฟิศให้มันทำงานของมันได้ ฉะนั้น ร่างกายนี้ก็เหมือนกับออฟฟิศ สำหรับธาตุวิญญาณทำงานได้

(Buddhadasa Bhikkhu, 1989)

(30) เป็นเครื่องที่รวม 2,000 เครื่องแล้วกระมัง เฮลิคอปเตอร์อย่างเดียว

(Buddhadasa Bhikkhu, 1991)

(31) ถ้าเป็นพ่อค้าอันธพาลซูดริต ก็เอากำไรร้อยเปอร์เซ็นต์ พันเปอร์เซ็นต์ หมื่นเปอร์เซ็นต์ ถ้าเป็นพ่อค้าที่คิดแต่เราจะจะเป็นเพียงพ่อค้าให้ความสะดวกสบายแก่เพื่อนมนุษย์ เอากำไรสัก 10 เปอร์เซ็นต์ 20 เปอร์เซ็นต์ ก็พอแล้ว อย่างนี้ไม่มีใครเดือดร้อน พ่อค้าคนนั้นก็เป็นคนที่ว่าช่วยทำให้โลกนี้สมบูรณ์

(Buddhadasa Bhikkhu, 1988)

(32) ไม่ให้กินสัก 3-4 วัน มันก็มีอาการอย่างนั้น ฉะนั้น เรื่องกินไม่มีปัญหา ต้องการแต่เรื่องสิ่งแวดล้อมให้ถูกต้อง ให้มีออกซิเจนพอ ไม่มีตาย แต่ถ้าขาดออกซิเจน น้ำเสียนี้ 3-4 ชั่วโมงก็ตายแล้ว

(Buddhadasa Bhikkhu, 1991)

2.2 การใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษประกอบคำอธิบายภาษาไทย

การใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษประกอบคำอธิบายภาษาไทย หมายถึง การถ่ายเสียงคำภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยโดยอธิบายเป็นภาษาไทยประกอบ หรือใช้คำภาษาไทยแล้วใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษประกอบ ทำให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจสิ่งที่พุทธทาสภิกขุต้องการบรรยายได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังข้อความต่อไปนี้

(33) ถ้ามันพิสูจน์ความมีประโยชน์มากพอ จนเรียกร้องความต้องการได้ มันก็มีค่าในความหมายของคำว่า code คือ ตราค่าได้บัญญัติราคาได้ ซื่อขายกันได้

(Buddhadasa Bhikkhu, 1990)

(34) ความรู้เรื่องชีวิตโดยแท้จริงก็คือเรื่องปฏิจจสมุปบาท ซึ่งเป็นตัวพระศาสนา ถ้าเรียกเป็นภาษาฝรั่งเขาเรียกว่า Dependence Condition แปลว่าอาศัยกัน Condition แปลว่าปรุง ปรุงกันขึ้นมาอาศัยกันแล้วปรุงขึ้นมา นี้เรียกว่า ปฏิจจสมุปบาท อาศัยต่อกับรูปเกิดจักขุวิญญาณ จักขุวิญญาณปรุงผัสสะ ผัสสะปรุงเวทนา เวทนาปรุงตัณหา ตัณหาปรุงอุปาทาน อุปาทานปรุงภพ ไม่มีอะไรเป็นตัวเอง มีแต่ปรุงและถูกปรุง

(Buddhadasa Bhikkhu, 1987)

(35) ความรู้สักว่า ตัว นั้นคือคำว่า ego, ego ว่าตัว egoism ว่าความมีตัว เราจะอ่านพบในหนังสือภาษาอังกฤษบ่อยแหวะ egoism ถ้าว่าเป็นภาษาธรรมดา ก็ใช้คำว่า self, self คือตัว ... ถ้ามันเห็นแก่ตัวเขาก็เรียกว่า selfish

(Buddhadasa Bhikkhu, 1985)

(36) ฉะนั้น ถ้าความคิด idea อะไรเกิดขึ้นในจิต จิตมันก็ได้รับอันนั้น มโน เดี่ยวเรียกว่า จิต เดี่ยวเรียกว่า มโน มโนมีความคิด มันไม่ใช่เชิงความคิด คือ รูปเรื่องของความคิดมันมากระทบกันเข้ากับจิตที่เรียกว่า idea ในภาษาอังกฤษนั้นถูกแล้วสำหรับสิ่งที่จะมากระทบจิต จิตมันก็มีความรู้สึกทางจิต ซึ่งเรียกว่า มโนวิญญาณ

(Buddhadasa Bhikkhu, 1989)

(37) นี่พวกฝรั่งเขาก็พูดกันถึงข้อนี้มากที่เรียกว่า Problem of life, Problem นี่ทำไมมันเป็นปัญหา หรือว่ามันเป็นปัญหาขึ้นมาแล้วมันเป็นอย่างไร ทำไมจึงทนอยู่ไม่ได้ ... เขาก็มีคำพูดกันขึ้นมาอีกคำหนึ่งว่า Burden of life ของหนักของชีวิต มันก็คือปัญหาของชีวิต เพราะมันเป็นของหนักกดทับแก่ชีวิต

(Buddhadasa Bhikkhu, 1987)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าการเทศนาธรรมจะมีคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษปนอยู่ด้วย โดยพุทธทาสภิกขุจะใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษเพียงอย่างเดียวโดยไม่แปลเป็นภาษาไทยประกอบ หากคำนั้นเป็นคำที่คนไทยส่วนใหญ่ใช้ในชีวิตประจำวันและเข้าใจความหมายดีแล้ว เช่น เปอร์เซ็นต์ ออฟฟิศ ฯลฯ แต่หากคำภาษาอังกฤษนั้นเป็นคำที่ไม่ได้ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น Dependence Condition พุทธทาสภิกขุจะอธิบาย

เป็นภาษาไทยประกอบ เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายและเข้าใจประเด็นที่กำลังเทศนาอยู่ในขณะนั้นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยนี้ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับวิธีการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในการเทศนาธรรม มีรายละเอียดดังนี้

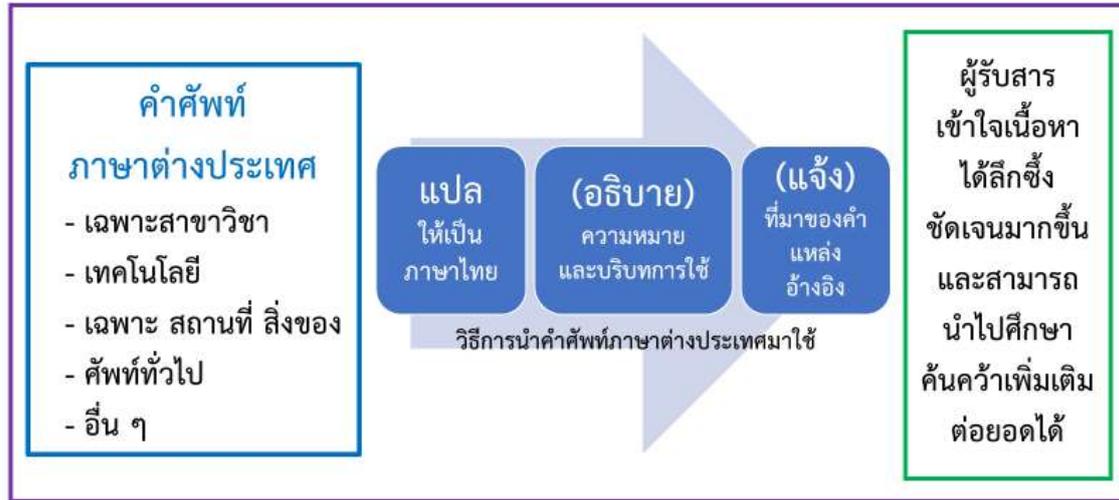

Figure 1: How to Use Foreign Vocabulary to Explain

การใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในประเทศไทยมีมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจาก สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว คนไทยมีความรู้ภาษาอังกฤษมากขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงปรากฏ การใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษอย่างกว้างขวางขึ้นในเกือบทุกวงการ อาทิ การเมืองการปกครอง การสาธารณสุข ธุรกิจ การสื่อสารมวลชน การศึกษา รวมถึงวงการศาสนาที่คนส่วนใหญ่อาจคิดว่าจะปรากฏ ภาษาต่างประเทศเพียงภาษาบาลีและสันสกฤตเท่านั้น แต่ผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้เห็นว่าในวงการพุทธศาสนา ใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษเช่นเดียวกับวงการอื่นๆ ดังจะเห็นได้จากการเทศนาของพุทธทาสภิกขุที่ปรากฏ คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษปนอยู่ด้วย 4 วงศัพท์ ได้แก่ ศัพท์เฉพาะสาขาวิชา ศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องใช้ จากเทคโนโลยีสมัยใหม่ ศัพท์เฉพาะที่ใช้เรียกสถานที่และสิ่งของ และศัพท์ทั่วไป มิใช่เพราะไม่ทราบว่ามีคำ ภาษาไทยใช้แทนว่าอย่างไรหรือรู้จักคำภาษาไทยแต่ไม่ต้องการใช้เพราะคำภาษาอังกฤษจำง่ายกว่า ดังเช่น ผลการศึกษาเรื่องคำทับศัพท์ในกลุ่มตัวอย่างอื่น (Bundhuwong, 2017) แต่เป็นเพราะพุทธทาสภิกขุมุ่งไปยัง ผลลัพธ์ของการสื่อสาร โดยจะใช้วิธีการแปล อธิบาย และแจ้งที่มาของคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษนั้นเพื่อให้ผู้ฟัง ได้รู้และเข้าใจธรรมะอย่างลึกซึ้ง ทราบถึงที่มาของความรู้นั้นและสามารถนำไปศึกษาเพิ่มเติมได้ ดังนั้น ผู้ที่เป็น องค์ปาฐกจึงอาจนำองค์ความรู้เรื่องวิธีการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษจากงานวิจัยนี้ไปใช้ในการอธิบายเนื้อหา ธรรมะหรือเนื้อหาความรู้ด้านต่างๆ ที่ต้องใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นเพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพในการอธิบายความแก่ผู้รับสาร

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า วงศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษที่พุทธทาสภิกขุใช้การเทศนาธรรมมีทั้งสิ้น 4 วงศัพท์ คือ 1) ศัพท์เฉพาะสาขาวิชาต่างๆ 2) ศัพท์ที่เกี่ยวกับเครื่องใช้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่ 3) ศัพท์เฉพาะที่ใช้เรียกสถานที่และสิ่งของ และ 4) ศัพท์ทั่วไป พุทธทาสภิกขุมักจะใช้ศัพท์เฉพาะสาขาวิชาต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำศัพท์สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่เป็นวิทยาศาสตร์ สามารถอธิบายความเป็นมาของสิ่งต่างๆ ได้อย่างเป็นเหตุผล โดยเฉพาะเมื่อเทศนาเรื่องเกี่ยวกับการกำเนิดของมนุษย์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเรื่องกำเนิดของมนุษย์นั้น ถือเป็นข้อเท็จจริงสำคัญขั้นพื้นฐานที่พุทธทาสภิกขุต้องการอธิบายให้ผู้ฟังทราบเป็นเบื้องต้นก่อนจะนำเข้าสู่หลักธรรมต่างๆ ดังนั้นจึงปรากฏการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษด้านวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการเกิดของมนุษย์เป็นจำนวนมาก และปรากฏการใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษเฉพาะในสาขาวิชาอื่นด้วย เช่น จริยศาสตร์ รัฐศาสตร์ จิตวิทยา นิเทศศาสตร์ ฯลฯ ซึ่งเป็นไปดังที่ Changkwan-yuen et al. (2006) กล่าวว่าวงศัพท์คำยืมภาษาอังกฤษกระจายอยู่ทั่วไปในภาษาไทยทุกแขนงสาขาวิชา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Raksa (2015); Chesamoche et al. (2018); Bennui (2019) และ Thongsakul (2019) ที่แสดงให้เห็นว่าคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่มีอิทธิพลอย่างกว้างขวางในภาษาไทยปัจจุบัน

การใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่มาจากหลากหลายสาขาวิชาแสดงให้เห็นว่าพุทธทาสภิกขุเป็นผู้สนใจศึกษาศาสตร์แขนงอื่นนอกจากพุทธศาสตร์อีกด้วย อันจะเป็นผลทำให้ผู้ฟังเกิดความนับถือยกย่องในความเป็น “พหูสูต” กล่าวคือ พุทธทาสภิกขุเป็นผู้ที่สนใจศึกษาศิลปวิทยาการรอบด้าน มีความรู้กว้างขวางในศาสตร์สาขาต่างๆ และสามารถนำองค์ความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ นั้นมาบูรณาการเชื่อมโยงกับพุทธศาสนาเพื่อเทศนาให้พุทธศาสนิกชนได้เข้าใจและเห็นถึงความเชื่อมโยงสัมพันธ์ของสรรพสิ่งทั้งหลาย ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าแนวคิดที่พุทธทาสภิกขุแสดงออกผ่านทางทางเลือกใช้วงศัพท์คำยืมภาษาอังกฤษในการเทศนานี้ อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้พุทธศาสนิกชนยอมรับ เชื่อถือ ศรัทธา ซึ่งตรงตามที Piantaowat (1994) กล่าวถึงบุคลิกลักษณะของผู้พูดที่สามารถโน้มน้าวใจของผู้ฟังได้ตามแนวคิดของอาริสโตเติล (Aristotle) นั้นจะต้องประกอบด้วยบุคลิกภาพ 3 ประการ คือ 1) ผู้พูดจะต้องเป็นผู้มีสติปัญญาลึกซึ้ง ไหวพริบดี มีปัญญาอุปถัมภ์พิจารณาญาณอย่างดี (Intelligence) 2) ผู้พูดจะต้องแสดงให้เห็นว่ามีความปรารถนาดีต่อผู้ฟัง ตั้งใจจะรักษาประโยชน์ให้ผู้ฟัง (Good Will) และ 3) ผู้พูดจะต้องเป็นผู้ที่มีนิสัยดี ตั้งมั่นอยู่ในศีลธรรม (Good Character) ซึ่งตรงกับคุณลักษณะของพุทธทาสภิกขุทั้ง 3 ประการ

อนึ่ง จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าการที่พุทธทาสภิกขุใช้คำยืมภาษาอังกฤษในการเทศนาธรรมนั้น อาจจะเป็นด้วยเหตุหลายประการ ดังนี้

- 1) ใช้เพราะไม่สามารถหลีกเลี่ยงคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษนั้นได้

เนื่องจากคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษนั้น เป็นศัพท์เฉพาะทางวิชาการที่ไม่มีศัพท์บัญญัติภาษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คำศัพท์เฉพาะทางวิทยาศาสตร์ เช่น ออกซิเจน (Oxygen) อมیب้า (Ameba) เซลล์ (Cell) โปรโตพลาส (Protoplast) ฯลฯ เช่นเดียวกับคำทับศัพท์ที่เป็นชื่อเฉพาะ เช่น เคมบริดจ์ (Cambridge) ออกซ์ฟอร์ด (Oxford) บริแทนนิกา เอนไซโคลพีเดีย (Encyclopedia Britannica) ฯลฯ ดังนั้น พุทธทาสภิกขุจึงใช้คำทับศัพท์เหล่านี้ในการเทศนาธรรม ซึ่งตรงกับ Bundhuwong (2017) ที่กล่าวว่าสาเหตุประการหนึ่งที่คนนิยมใช้คำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ เป็นเพราะคำนั้นเป็นคำศัพท์เฉพาะเจาะจงในสายงานวิชาชีพ

2) ใช้ในการบอกแหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมให้แก่ผู้ฟัง

เนื่องจากพุทธทาสภิกขุต้องการบอกแหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นที่กำลังบรรยายให้แก่ผู้ฟัง เป็นการส่งเสริมให้ผู้ฟังได้ค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งอื่นและอาจเป็นการบอกผู้ฟังว่าสิ่งที่กำลังบรรยายอยู่นั้น เป็นความรู้ที่เป็นสากล ผู้ฟังสามารถสอบถามความรู้เกี่ยวกับแหล่งข้อมูลอื่นได้ ดังนั้น พุทธทาสภิกขุจึงจำเป็นต้องใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในการระบุถึงข้อมูลนั้น ดังตัวอย่าง “ธัมมิกสังคมนิยม ไม่ใช่ คอมมิวนิสต์ มีแต่จะล้าง เลิกล้างคอมมิวนิสต์ ซึ่งเป็นสังคมนิยมของผู้อาชมาตมาตราัย เรียกว่า “ธัมมิกสังคมนิยม” พูดไปแล้วก็มีผู้แปลเป็นภาษาอังกฤษ เรียกว่า Dhammic Socialism สนใจก็ลองไปหาอ่านดู” (Buddhadasa Bhikkhu, 2001) และ “ความดีสูงสุดทางจริยธรรม ทางจริยธรรมสากล ไปดูใน Encyclopedia อย่าง Britannica นี้ก็ได้ในเรื่องนี้เขาอธิบายไว้ละเอียด ไปดูในบทที่ว่า Philosophy of morality” (Buddhadasa Bhikkhu, 1990)

3) ใช้ในการแสดงภูมิรู้ของผู้พูด

พุทธทาสภิกขุเป็นผู้ที่ศึกษาค้นคว้าข้อมูลวิชาการในสาขาวิชาต่างๆ เป็นจำนวนมากอย่างลึกซึ้ง อีกทั้งเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญทางด้านภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต และภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี สามารถอธิบายความหมายแท้จริงของคำว่า “ปรัชญา” ซึ่งเป็นความหมายตามภาษาบาลีเทียบกับความหมายในภาษาอังกฤษและภาษาไทย ทำให้ผู้ฟังทราบว่าพุทธทาสภิกขุเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถหลายภาษาและมีความรู้กว้างขวางอย่างแท้จริง ดังตัวอย่าง “พุทธศาสนาไม่ใช่ philosophy แล้วก็ไม่ใช่ปรัชญาชนิดที่เป็น philosophy แต่เป็นปรัชญาตามความหมายของภาษาอินเดีย ภาษาสันสกฤตหรือภาษาบาลี คือคำว่า ปัญญา ในภาษาบาลี ... พุทธศาสนาไม่ใช่ปรัชญาในภาษาไทย ทั้งที่ที่แท้นั้นพุทธศาสนา นั่นคือตัวปรัชญาในภาษาอินเดีย ภาษาบาลีหรือภาษาสันสกฤตก็ตาม คือรู้จริงโดยประจักษ์ เพราะว่าได้สัมผัสสิ่งนั้นด้วยจิตใจ ไม่ต้องคำนวณ” (Buddhadasa Bhikkhu, 1985) การแสดงภูมิรู้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้ฟังเกิดความเชื่อถือ มั่นใจ ในธรรมะที่ได้รับฟังว่ามาจากผู้พูดที่มีคุณวุฒิ เปี่ยมด้วยความรู้ความชำนาญและช่วยเสริมสร้างความศรัทธาให้เกิดขึ้นในใจผู้ฟังอีกด้วย

4) ใช้เพื่อทำให้ผู้ฟังชาวต่างประเทศเข้าใจมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาผลงานการเทศนาธรรมของพุทธทาสภิกขุ ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าในการเทศนาธรรมของพุทธทาสภิกขุ นั้นอาจจะมีการใช้คำทับศัพท์ที่เป็นชาวต่างประเทศเข้าร่วมด้วย ซึ่งชาวต่างประเทศเหล่านั้นมีความรู้ความเข้าใจภาษาไทยในระดับที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงเป็นไปได้ว่าพุทธทาสภิกขุอาจจะใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในการเทศนาเพื่อให้ผู้ฟังที่เป็นชาวต่างประเทศเข้าใจในหลักธรรมที่กำลังบรรยายมากยิ่งขึ้น ดังที่ปรากฏในภาพด้านล่างนี้

Figure 2: Buddhadasa Bhikkhu Preaching Sermons to Foreign Monks and Laypeople (Watcharaporn, 1978)

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า พุทธทาสภิกขุมีวิธีการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ 2 ลักษณะ คือ 1) การใช้คำทับศัพท์อย่างเดียว หากเป็นคำทับศัพท์นั้นเป็นคำที่คนไทยส่วนใหญ่ใช้ในชีวิตประจำวันและเข้าใจความหมายดีแล้ว พุทธทาสภิกขุจะไม่แปลเป็นภาษาไทย และ 2) การใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ประกอบคำอธิบายภาษาไทย หากคำภาษาอังกฤษนั้นเป็นคำศัพท์ทางวิชาการหรือเป็นคำที่ไม่ได้ใช้ในชีวิตประจำวันก็จะอธิบายเป็นภาษาไทยประกอบ เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายของคำศัพท์และเข้าถึงข้อธรรมที่กำลังเทศนาอยู่ในขณะนั้นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพราะอาจมีผู้ฟังที่ไม่ทราบความหมายของคำศัพท์ หรือไม่มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษฟังอยู่ด้วย พุทธทาสภิกขุจึงแปลเป็นภาษาไทยประกอบและขยายความเพิ่มเติม ผู้ฟังจึงสามารถเข้าใจเนื้อหาการบรรยายได้ง่าย ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับผลการศึกษาของ Chesamoche et al. (2018) ที่พบว่าในวรรณกรรมสำหรับเยาวชนรางวัลซีไรต์มีการใช้คำขยายคำทับศัพท์ เพราะหากใช้คำทับศัพท์เพียงอย่างเดียวอาจทำให้ผู้อ่านไม่สามารถเข้าใจความหมายได้เนื่องจากคำทับศัพท์นั้นไม่มีความหมายในภาษาไทย

สรุป

การศึกษาเรื่องคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในการเทศนาธรรมของพุทธทาสภิกขุ มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ได้แก่ 1. เพื่อศึกษาวงคำศัพท์ของคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในการเทศนาธรรมของพุทธทาสภิกขุ และ 2. เพื่อศึกษาวิธีการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในการเทศนาธรรมของพุทธทาสภิกขุ ผลการศึกษาด้านวงคำศัพท์ของคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษพบว่ามีทั้งสิ้น 4 วงศัพท์ ได้แก่ ศัพท์เฉพาะสาขาวิชา ศัพท์ที่เกี่ยวข้องเครื่องใช้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่ ศัพท์เฉพาะที่ใช้เรียกสถานที่และสิ่งของ และศัพท์ทั่วไป โดยพุทธทาสภิกขุจะเลือกใช้ถ้อยคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่เป็นการขยายความเชื่อมโยงความรู้จากศาสตร์แขนงต่างๆ เข้ากับข้อธรรมอย่างเป็นเหตุผล ทำให้ผู้ฟังเข้าใจธรรมะได้อย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น ทราบถึงแหล่งที่มาของข้อมูลและสามารถนำไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้ ส่วนผลการศึกษาด้านวิธีการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษพบว่ามี 2 ลักษณะ คือ การใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษอย่างเดียวในคำทับศัพท์ทั่วไปที่ใช้กันอย่างกว้างขวางในสังคมไทย และการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษประกอบคำอธิบายภาษาไทยในคำทับศัพท์เฉพาะสาขาวิชา เพื่อให้ผู้ฟังที่ไม่มีความรู้ทางภาษาอังกฤษและผู้ฟังที่ไม่มีความรู้เรื่องคำทับศัพท์เฉพาะสาขานั้นสามารถเข้าใจข้อธรรมที่อธิบายได้อย่างชัดเจนและลึกซึ้งมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเรื่อง คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในการเทศนาธรรมของพุทธทาสภิกขุนี้เป็นผลงาน “การเทศนาธรรม” ของพุทธทาสภิกขุ (Spoken Language) ที่ถ่ายทอดเป็นตัวอักษร ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษจากผลงานที่เป็น “การเขียน” (Written Language) เพื่อให้เห็นถึงลักษณะของภาษาและวิธีการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษของพุทธทาสภิกขุให้กระจ่างชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษานี้เป็นการศึกษาการใช้ภาษาของพระภิกษุสงฆ์ที่เป็นบูรพาจารย์ เพราะพุทธทาสภิกขุบรรพชาในปี พ.ศ. 2469 และมรณภาพในปี พ.ศ. 2536 มาจนถึงขณะนี้เป็นเวลา 30 ปีแล้ว ภาษาย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามผู้ใช้ภาษาจากรุ่นสู่รุ่นตามพลวัตของสังคมไทยและสังคมโลก ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการเผยแพร่ธรรมะของพระภิกษุสงฆ์ทางแพลตฟอร์มดิจิทัลต่างๆ เช่น ยูทูป เฟซบุ๊ก ฯลฯ เพื่อให้เห็น

กลวิธีการใช้ภาษาในการเผยแพร่ธรรมะที่อาจจะมีการปรับเปลี่ยนไปจากอดีตเพื่อให้เหมาะสมกับพุทธศาสนิกชนที่สนใจในยุคปัจจุบัน

References

- Bennui, P. (2019). Lexical Borrowing in English Language Tourism Magazines in Southern Thailand: Linguistic Features of Thai English Words and Users' Perspectives. *Journal of Humanities, Arts and Social Sciences Studies*, 19(3), 452-502.
- Buddhadasa Bhikkhu. (1985). *Dharma Is a Life Partner*. Bangkok: Pranakorn Printing.
- _____. (1986). *Human Language, Dharma Language*. Bangkok: Thammasapa.
- _____. (1987). *Couple Life*. Bangkok: Rungsaeng Printing.
- _____. (1987). *Life that We must Know*. Bangkok: Sukkapapjai.
- _____. (1988). *Dharma, New Year Blessing*. Bangkok: Liang Chiang.
- _____. (1989). *The Ultimate Dharma Codifying that Normal People Should Know*. Bangkok: Sawangsuthi Printing.
- _____. (1990). *Life Is Valuable*. Surat Thani: Dhammadana Organization.
- _____. (1991). *Be Wise in Time*. Bangkok: Thammasapa.
- _____. (2001). *Heaven in Work, Dharma that We Should Know for Happy Working*. Bangkok: Dhammadana Organization.
- _____. (2003). *This Life, Next Life, Ghost Story*. Bangkok: Dhammadana Organization.
- _____. (2017). *Usage of Foreign Words in Thai*. (Research Report). Bangkok: University of Thai Chamber of Commerce.
- Changkanyuen, W. et al. (2006). *Norm of Thai Language Vol. 2*. Bangkok: Bureau of Academic Affairs and Educational Standards, Ministry of Education.
- Chesamoche, N. et al. (2018). *Proceedings of the Conference on English Transliteration in Literature for Youth S.E.A Write Award* (pp. 953-961). Hatyai, Songkhla: Hatyai University.
- Dhammapramote. (2006). *Follow Buddhadasa: Part of Working*. Bangkok: Thammasapa.
- Kullawanich, P. (1992). *Phasatasana*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Naksakul, K. (2011). *Norm of Thai Language Vol.1*. (2nd ed.). Bangkok: Bureau of Academic Affairs and Educational Standards, Ministry of Education.
- Pilantaowat, O. (1994). *Communication for Persuasion*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Prasitharathsint, A. (2005). *Language in Thai Society Diversity, Change and Development*. (4th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University.
- Raksa, K. (2015). *Usage of English Transliterated Words Appeared in Entertainment Thai Magazine*. (Research Report). Bangkok: Chandrakasem Rajabhat University.
- The Royal Institute. (2013). *Dictionary of the Royal Institute B.E. 2554*. (2nd ed.). Bangkok: The Royal Institute.

- Thongsakul, R. (2019). English Transliterated Words Appeared in Vogue Thailand. *Journal of Liberal Arts Review*, 14(1), 54-66.
- Udomwong, W. (1981). *Borrowed Words in Thai*. (Master's Thesis). Chulalongkorn University. Bangkok.
- Watcharaporn, P. (1978). *Buddhadasa Light of Suan Mokkh*. Bangkok: Dorkya.